

MATEMATIKANI O'RGANISHDAGI AYRIM MUAMMOLAR HAQIDA

Mongiyev Abdusamat Narzullayevich

Toshkent davlat transport universiteti akademik litseyi

Matematika fani o'qituvchisi.

Annotatsiya: Matematika fani o'rganish va o'rgatish strategiyalari, matematika fanini o'rganish kelajakka qo'yilgan mustahkam qadamdir. Ijobiy ta'lim muhitini yaratish, Matematikani dolzarb va haqiqiy dunyoga aylantirish, Amaliy va manipulyativ materiallardan foydalanish, differentsial ko'rsatmalardan foydalanish. Texnologiyani kiriting, Matematika darslarni yaxshilash. Tanqidiy fikrlash va muommolarni hal qilishga urg'u berish. Matematika formulalar va protseduralarni yodlashdan ko'proq narsadir. O'z vaqtida va konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish. Matematikani o'rgatish o'quvchi yoshlarda qiziqish uyg'otish, o'ziga bo'lgan ishonchni mustahkamlash va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini tarbiyalash imkoniyatidir.

Kalit so'zlar: Matematika, strategiya, amaliy, manipulyativ, materiallar, differentsial, texnologiya, matematik darslar, tanqidiy fikrlash, matematik formulalar, protseduralar, konstruktiv fikr-mulohazalar, ko'nikmalar, muhit, dolzarb, o'quv, texnologiya, platformalar.

Matematika ko'pincha ko'plab talabalar uchun qiyin mavzu sifatida ko'riladi. Biroq, to'g'ri yondashuv bilan matematikani o'qitish ham o'qituvchilar, ham o'quvchilar uchun qiziqarli va foydali tajriba bo'lishi mumkin. Ushbu maqolada biz o'qituvchilarga matematikaga bo'lgan muhabbatni uyg'otish, o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirish va ushbu muhim mavzuni tushunishlarini kuchaytirishga yordam beradigan samarali strategiya va usullarni o'rganamiz. haqida.

1) Yechimlar yozib yurilmasligi

Matematikani o'rganishda masala va topshiriqlarning yechimlarini yozib yurish bugungi kunda taboro kamayib borayotganday, hatto yo'qolish arafasida turganday tuyulaveradi.

Aksariyat o'rganuvchilar topshiriqlarni qoramamaga(chernovik) yechadi va uning hech bir izi qolmaydi, keyinchalik takrorlash imkonsiz bo'ladi va yana bir jihat 4-5 oydan keyin ayni shu masalani yechib ko'rib, o'zining oldingi holati va hozirgi holatini taqqoslash imkoniyatini, oldingin va keyingi yechimlardagi xilma xillikni tahlil qilish imkoni ham yo'qqa chiqadi.

'Faqat chernovikka yechilishining, yozilmaslikka yana bir sabab ko'pchilik ko'proq Test topshiriqlarini yechish bilan ovora, faqatgina javob topishga bo'lgan harakatdan iboratligidir.

Har qanday darajadagi matematikani o'rganish tartib bilan yozishni talab qiladi.

2) Tizimli takrorlashning yo'lga qo'yilmasligi

Doimiy takrorlab yurish muhim hisoblanadi. Yangi bilimlar va yangi mavzular o'rganilgani sari bazaviy materiallar miyada ortib boradi va qaysidir "nuqtadan" o'rganuvchi ularni nazorat qilishi qiyinlasha boshlaydi va o'rganuvchiga bog'liq bo'lmagan holda "ayrim bilimlar yo'qola boshlaydi". Yomon joyi buni odam his qilishi qiyin bo'lgan jarayon hisoblanadi. (Odamning cho'ntagidan nimadir tushsa, taq etgan ovoz chiqishi, qo'l yordamida sezish yoki ko'rish mumkin, "bilim tushib qolganda" bu hodisalarning hech birisi ro'y bermaydi). Shu bois, o'rganilgan bilimlarni juda qattiq "himoyalash" lozim. Bu esa tizimli takrorlash kerak deganidir.

3) O'zini ovutish va aldash.

Ko'pchilik o'rganuvchilar mavzuni o'tdimmi, demak, men bilaman bu mavzuni ham va bu mavzuga oid topshiriqlarni ham bajara olaman deb fikrlay boshlaydi. Buning natijasida odam o'zini o'zi aldashni boshlaydi, imkon qadar soddaroq savollarni yechib ko'radi va darrov xulosa yasaydi, "mana yecha oldim" deya, vaholangki, mukammal bilish uchun xilma-xil topshiriqlarni erinmasdan sabr va qunt bilan ishlashni amalga oshirmaslik oqibatida noto'g'ri "diagnoz" qo'yiladi.

Bu kasallikdan voz kechish lozim.

Bu "kasallik" vaqt kamroq, o'zlashtirilishi lozim material hajm jihatdan ko'p bo'lgan hollarda sodir bo'ladi yoxud tabiatan shu "taktikada" o'qib kelgan "epchil"larda kuzatiladi.

Bundan ongli ravishda qutulish kerak, ertaroq, imkoni boricha quyi sinfdan mukammal o'rganishni boshlash kk.

Bilmaslik ayb emas, bilmaslikka ko'nikish ayb ekanini tushunish kerak .

Bu kabi muammolar ancha bo'lsa kerak?

Siz ham bu ro'yxatga tajribangizdan kelib chiqib qo'shsangiz ayni muddao bo'ladi.

Foydali maslahatlar ziyon qilmasa kerak. Izohlarda qoldirishingiz mumkin.

Yuqoridagi fikrlar "barchada shunday" degani emas, "aksariyat" so'zi shunga ishlatildi.

PS:Suratdi 2000-yil 29 martda yozib tugatilgan (haliyam arxivimda turibdi) olimpiada topshiriqlari yechimlari jamlangan qo'lyozmalardan bittasining ayrim betlarini qo'yyapman.

Ayniqsa, Yozish olimpiadachilar uchun JUDA MUHIM!

g'olib bo'lmoqchimisiz So'nggi yillarda doimiy olimpiadachilarimiz bilan suhbatlarimdan qilgan xulosam, albatta yozing!

Ilm olish yolida shu yolboshlovchi ustozdir. Ustoz bilan kerakli manzilga qisqa muddatda, kam mashaqqat bilan yetib bora olamiz. Ustozsiz manzilimizga yo katta mashaqqatlar bilan juda kech yetib boramiz yoki umuman yetib bora olmaymiz. Odatda ikkinchisini ehtimoli katta...

XULOSA:

Matematikani o'rgatish o'quvchilarda qiziqish uyg'otish, o'ziga ishonchni mustahkamlash va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini tarbiyalash imkoniyatidir. Ijobiy ta'lim muhitini yaratish, matematikani tegishli qilish, amaliy materiallardan foydalanish, o'qitishni farqlash, texnologiyani o'z ichiga olish, tanqidiy fikrlashga urg'u berish va konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga ishonchli va malakali matematik bo'lishga yordam beradi. Keling, matematikani o'rgatish seyrini qabul qilaylik va o'quvchilarimizning qalbi va ongida raqamlarga muhabbat uyg'otaylik.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. A.A Normatov "Matematika tarixi".
2. I. F. Sharigin "Geometriya"
3. A.Y.Narmanov "Analitik Geometriya kursi"
4. <http://edarslik.uz/algebra7/mavzu/rd.htm>
5. [https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Fales_\(geometriya\)](https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Fales_(geometriya))
6. <https://www.famousscienists.org/algebra/>.
7. [https://fayllar.org>Dars o'tishning/yangi/metodlari/](https://fayllar.org>Dars_o'tishning_yangi_metodlari/).
8. <https://arxiv.uz/zamonaviy/o'qitish/uslublari/>.